

Bemærk: Uanset opgavens forløb over tid skal **opgave nr. 1** besvares ud fra den forudsætning, at nugældende regler har været gældende i hele opgavens tidsforløb. Der ønskes således ikke nogen stillingtagen til overgangsregler eller tidligere gældende regelsæt.

Opgave nr. 1

Morten og Karina mødte hinanden i 2007 og flyttede hurtigt sammen i Karinas lejede lejlighed. I marts 2010 købte Karina et forfaldent hus, og parret blev boende i lejligheden, mens huset blev istandsat. Karina forelskede sig i den periode i Molly, og d. 1. august 2010 besluttede Morten og Karina at gå fra hinanden. Karinas hus var nu klar til indflytning, mens Morten ikke havde et sted at flytte hen. Karina sendte en opsigelse af den lejede lejlighed til udlejeren d. 2. august 2010 uden at drøfte dette med Morten.

Morten kontaktede udlejeren d. 6. august 2010 og bad om lov til at blive boende i lejligheden.

A) Kan udlejeren nægte ham at blive boende?

Molly og Karina flyttede straks efter sammen i Karinas nyistandsatte hus, og de blev gift d. 1. september 2011. Da Molly ved ægteskabets indgåelse ejede et sommerhus og en kontant opsparing på 400.000 kr., oprettede ægtefællerne en formgyldig ægtepagt, ifølge hvilken Karinas hus og Mollys sommerhus skulle være fuldstændigt særeje. Derudover skulle Molly ifølge ægtepagten have et fuldstændigt sumsæreje på 400.000 kr.

Efter to års ægteskab optog Karina nye lån i huset for at få det renoveret yderligere. Huspriserne gjorde, at der trods den nye gæld var en større friværdi i huset. To år senere besluttede Region Midtjylland at opsætte vindmøller i området, og huspriserne styrtdykkede. I 2018 indgav Molly begæring om skilsmisse, da hun opdagede, at Karina var

hende utro. De havde da tvillinger på 5 år, som fremover skulle bo fast hos Molly. De gjorde boet op samme dag, som Molly havde indgivet begæring om skilsmisse.

Salgsværdien af Karinas hus var da 2.200.000 kr., og der var stadig lån med sikkerhed i huset for 2.300.000 kr. Karina ejede desuden en lille bil til en værdi af 150.000 kr. og skyldte 50.000 kr. på billånet. Karina havde et par år tidligere købt en dyr patientbriks, som Molly brugte i den akupunkturklinik, som hun drev fra hjemmet. Briksen var 12.000 kr. værd på skiftet. Molly ejede sit ubehæftede sommerhus til 1.000.000 kr., og hun havde en bankgæld på 250.000 kr., der var brugt til at sætte sommerhuset i stand for. Hun havde en bankkonto med et indestående på 200.000 kr. og aktier til en værdi af 80.000 kr. Karina havde efter sin mor arvet en gammel minkpels, som var 2.500 kr. værd. Pelsen havde stor affektionsværdi for Karina, men størrelsen passede hende ikke, så Molly brugte den hvert år i vinterperioden.

B) Hvem har ret til at udtage boligen og patientbriksen, som de begge ønsker i første omgang?

C) Hvordan skal boet kvantitativt deles, når de begge ønsker mest muligt? De ønsker begge at udtage pelsen, men derudover er de blevet enige om, at de hver især udtager egne aktiver og passiver.

Rettevejledning til opgave nr. 1 (familieret)

A) Har Morten ret til at overtage lejemålet, efter at Karina har opsagt det?

Morten og Karina har boet sammen i mere end to år på tidspunktet for parforholdets ophør og er derfor i udgangspunktet omfattet af LL § 77 a, der giver Morten ret til at fortsætte lejeforholdet. Da Karina når at sige lejemålet op, før Morten forsøger at gøre sin ret gældende over for udlejeren, kan han dog ikke kræve at fortsætte lejemålet. Der er ikke nogen regel, der beskytter Morten mod en sådan opsigelse, som han derfor må respektere.

Familieret 2017, s. 340.

B) Hvem har ret til at udtage huset og patientbriksen?

Huset tilhører Karina og er fuldt ud hendes fuldstændige særeje. Da det hverken er helt eller delvist omfattet af delingsformuen, har Molly ikke mulighed for at gøre brug af den krydsende udtagelsesret i ÆFL § 48, stk. 3, nr. 1 – heller ikke selv om hun i øvrigt opfylder betingelserne herfor.

Patientbriksen tilhører Karina som et delingsformueaktiv, idet den ikke er omfattet af nogen bestemmelser, der friholder den fra deling, jf. ÆFL § 26 modsætningsvis. Da briksen bruges af Molly i forbindelse med hendes erhverv, opfylder hun kravene i ÆFL § 48, stk. 3, om, at briksen har den væsentligste betydning for hendes fortsættelse af erhverv, og briksen kan derfor udtages af Molly i overensstemmelse med ÆFL § 48, stk. 3, nr. 6.

[Det er en fejl at lade Molly udtage briksen med henvisning til ÆFL § 48, stk. 3, nr. 5].

Familieret 2017, s. 284 ff.

C) Bodelingen mellem Karina og Molly

I ægteskabet mellem Karina og Molly er der fuldstændigt særeje for Karinas hus og Mollys sommerhus ifølge deres ægtepagt og i overensstemmelse med ÆFL § 12, stk. 1, nr. 2. Der er tale om genstandsbestemt særeje, jf. ÆFL § 12, stk. 2, nr. 1. Molly har derudover et abstrakt sumsæreje på 400.000 kr. i det omfang, der viser sig at være dækning for beløbet ved boopgørelsen. Sumsærejet har hjemmel i ÆFL § 12, stk. 2, nr. 4. Konkret er der ikke dækning for den fulde sum, hvorfor Molly kun kan friholde et beløb fra ligedelingen, der svarer til hendes nettodelingsformue.

Familieret 2017, s. 137 f. og s. 143 f.

1. Karinas gæld

Da Karinas lån har sikkerhed i hendes hus, skal gælden belaste den formuesfære, som huset tilhører, jf. ÆFL § 29, stk. 2. Huset er særeje, så i udgangspunktet er den høje gæld skiftet uvedkommende. Det viser sig dog, at gælden i huset overstiger husets værdi, hvorfor særejet bliver negativt. Underskuddet i særejet skal herefter fradrages i delingsformuen, jf. ÆFL § 29, stk. 2, 2. pkt. Konsekvensen heraf er, at Karinas formue er formindsket til skade for Mollys krav på boslod, hvorfor Molly kan gøre et reguleringskrav gældende efter ÆFL § 38. Kravets størrelse beregnes som det underskud fra særejet, der fradrages i delingsformuen – her 100.000 kr. *[Det vil være en betydelig fejl at opgøre reguleringskravet til 400.000 kr.]*. Reguleringskravet fratrækkes forlods *[før ligedelingen]* i ægtefællernes

samlede delingsformue på skiftet. I det omfang kravet ikke kan dækkes på skiftet, bortfalder det, jf. ÆFL § 38, stk. 5.

I dette tilfælde er der kun 12.000 kr. i den samlede delingsformue, hvorfor Molly kun kan få dækning for 12.000 kr. af kravet. Restkravet bortfalder herefter.

[Det vil være en betydelig fejl at anvende ÆFL § 39 som hjemmel til at give et reguleringskrav, og det vil ligeledes være en betydelig fejl at anvende ÆFL § 40 om misbrugskrav, idet der ikke har været tale om misbrug fra Karinas side].

Familieret 2017, s. 260 ff. og s. 273 ff. Særligt s. 275 øverst.

2. Pelsen

Pelsen til en værdi af 2.500 kr. tilhører ganske vist Karina, men den er ikke omfattet af særejebestemmelserne, og den er udelukkende blevet brugt af Molly. Den indgår i delingsformuen, og dens værdi står ikke i misforhold til ægtefællernes økonomiske forhold, hvorfor Molly kan udtage den forlods af boet, jf. ÆFL § 31. *[Det er vigtigt, at den studerende forholder sig til forlodsudtagelsen af pelsen i forbindelse med den kvantitative opgørelse, da § 31 ikke er en ren kvalitativ fortrinsret, men også har indflydelse på den kvantitative opgørelse af boet. Såfremt den studerende lader Karina selv udtage pelsen – hvilket er en fejl – skal dens værdi også indgå i den kvantitative opgørelse, idet den ikke er bliver brugt af Karina og derfor ikke har karakter af en "personlig genstand" af den type, der kan friholdes fra deling i medfør af ÆFL § 31. Det vil være en fejl at afvise forlodsudtagelse med henvisning til relationen mellem pelsens værdi og Karinas bodel, idet pelsens værdi ikke overstiger en rimelig pris for overtøj – heller ikke for ægtefæller med Karinas og Mollys samlede økonomi].*

Familieret 2017, s. 283.

3. Patientbriksen og bilen

Både patientbriksen og bilen tilhører Karina og skal derfor indgå i opgørelsen af hendes nettobodel på skiftet, ligesom restgælden på billånet skal medtages i Karinas delingsformue, idet lånet er brugt til at erhverve et delingsformueaktiv for, jf. ÆFL § 29, stk. 1.

Familieret 2017, s. 260 ff.

4. Mollys gæld

Mollys banklån har ikke sikkerhed i et aktiv, idet sommerhuset er "ubehæftet". Lånet er anvendt til forbedring af sommerhuset og skal derfor fradrages i hendes særeje, jf. ÆFL § 29, stk. 2.

Familieret 2017, s. 260 ff. og s. 273 ff. Særligt s. 275 øverst.

AKTIVER/PASSIVER	K's særeje	K's delingsformue (bodel)	M's delingsformue (bodel)	M's særeje
Sommerhus				1.000.000 kr.
Bankgæld vedr. sommerhus				÷ 250.000 kr.
Huset	2.200.000 kr.			
Lån med sikkerhed i huset	÷ 2.300.000 kr.			
Bil		150.000 kr.		
Lån med sikkerhed i bil		÷ 50.000 kr.		
Patientbriksen		12.000 kr.		
Opsparing			200.000 kr.	
Aktier			80.000 kr.	
I alt	÷ 100.000 kr.	112.000 kr.	280.000 kr.	750.000 kr.
Korrigerings for særejegæld		÷ 100.000 kr.		
Korrigerings for sumsæreje			÷ 280.000 kr.	+ 280.000 kr.
Netto efter korrektion	0 kr.	12.000 kr.	0 kr.	1.030.000 kr.
Samlet nettodelingsformue		12.000 kr.		
Forlodsudtagelse af reguleringskrav til M, jf. ÆFL § 38, stk. 1		÷ 12.000 kr.		
Til ligedeling		0 kr.		
Boslodder		0 kr.	12.000 kr.	

Boslodstilsvaret er 12.000 kr. fra Karina til Molly.

Opgave nr. 2

Pædagogerne Frede Andersen og Line Lund blev gift i 1988 og fik i 1989 tvillingerne Sophus og Dorte. Frede havde fra et tidligere forhold sønnen Martin. Der var formuefællesskab i ægteskabet med undtagelse af Lines sommerhus, som hun i 1987 havde arvet efter sin far med en gyldig bestemmelse om særeje. Parret boede i en villa, som de ejede i lige sameje.

I 2004 oprettede Frede et vidnetestamente, hvori han testede 165.000 kr. til Røde Kors. Han underskrev testamentet foran Dortes daværende samlever Per og Pers gode ven, der var tilstede samtidig, og som straks underskrev testamentet med formgyldige vidnepåtegninger.

I juli 2017 døde Frede, og Line overtog, med samtykke fra Martin, delingsformuen til uskiftet bo. Boet bestod af parrets villa, der havde en friværdi på 1.000.000 kr., Fredes opsparing på 400.000 kr., Lines rubinhalskæde til en værdi af 5.000 kr., som hun ofte bar, Lines bil til en værdi af 50.000 kr. og indbo til en samlet værdi af 150.000 kr., herunder to 'Ægget'-stole af Arne Jacobsen til en samlet værdi af 60.000 kr., som Frede havde købt for arv efter sin mor. I august 2017 døde Sophus. Han efterlod sig to børn Beate og Bertram.

I oktober 2017 fik Line en ny kæreste Dario. Parret tog på dyre rejser, købte dyrt designertøj og spiste på 2-stjernede Michelin-restauranter. Juleaften 2017 friede Dario til Line, og Line begærede boet skiftet d. 1. marts 2018. Der var nu følgende værdier:

Villaen, der nu havde en friværdi på 600.000 kr., efter at Line havde lånt 400.000 kr. i den til finansiering af sit og Darios overforbrug, Fredes opsparing, der nu var på 200.000 kr., Lones bil til en værdi af 40.000 kr., rubinhalskæden, som havde en værdi af 5.000 kr., og fælles indbo til en samlet værdi af 90.000 kr., da Line havde solgt 'Ægget'-stolene for at finansiere en ferie til Monaco. Sommerhuset havde en værdi af 500.000 kr.

På skiftet gjorde Martin gældende, at Fredes testamente var ugyldigt, fordi Per havde skrevet under som vidne. Martin gjorde gældende, at han som særlivsarving efter Frede skulle have givet samtykke til, at Line kunne sælge Fredes stole, og han, Dorte og børnebørnenes mor anførte alle, at Line ikke havde passet på boets værdier.

Hvordan skal boet deles, når alle parter ønsker mest muligt?

Rettevejledning til opgave nr. 2 (arveret)

1. Hvilke aktiver indgår i det uskiftede bo?

Det fremgår ikke af testamentet, at testationen til Røde Kors skal udredes straks ved Fredes død, og den studerende skal derfor anvende udfyldningsreglen om, at Frede ikke har ønsket at beskære det uskiftede bo. Da der er delingsformue i ægteskabet, indgår alle ægtefællernes aktiver derfor i boet med undtagelse af Lines sommerhus, der gyldigt er gjort til fuldstændigt særeje, idet dette var den eneste særejeform, da hun arvede det i 1987.

Da legatet ikke skal udredes straks, er det ikke på dette tidspunkt nødvendigt at vurdere, om testamentet er gyldigt oprettet.

Litteratur:

Arveret 2018, s. 103 ff. og s. 110 f., og Familieret 2017, s. 164 ff., eller Arveret 2013, s. 85 ff. og s. 98, og Familieret 2017, s. 164 ff.

2. Lines råden over det uskiftede bo

2.1. *Martins påstand om, at han skulle give samtykke til salget af stolene*

Det følger af AL § 24, stk. 1, at den længstlevende ægtefælle udøver en ejers rådighed over hele det uskiftede bo. Martin kan derfor ikke få medhold i, at han skulle have givet samtykke til, at Line kunne sælge Fredes stole.

Litteratur:

Arveret 2018, s. 110, eller Arveret 2013, s. 97.

2.2. *Lines råden over boet*

Det fremgår af opgaven, at Line anvender betydelige beløb og optager lån for at finansiere sine og Darios rejser, tøjindkøb og restaurantbesøg. Dette skal den studerende se og behandle under opgørelsen af Frede og Lines bo.

3. Hvilke aktiver indgår i boet på skiftet?

Lines sommerhus har hun som nævnt arvet som tredjemandsbestemt særeje i 1987, og sommerhuset er derfor hendes fuldstændige særeje, hvorfor det ikke indgår i boopgørelsen, jf. AL § 23, stk. 1. Alle andre aktiver indgår i det uskiftede bo, jf. ÆFL § 51.

Lines halskæde til en værdi af 5.000 kr. er omfattet af AL § 11, stk. 1, da hun bærer den ofte, og dens værdi ikke står i misforhold til ægtefællernes formueforhold. Line kan altså udtage halskæden forlods, og den indgår ikke i boopgørelsen.

Litteratur:

Arveret 2018, s. 70 f. og s. 129 f., eller Arveret 2013, s. 67 f. og s. 116 f.

4. Fredes arvelod og misbrugskravet som følge af Lines råden over boet

Uanset at der indrømmes længstlevende ægtefælle en betydelig frihed til at råde over det uskiftede bo, er der ikke tvivl om, at Lines forbrug udgør et misbrug i AL § 29, stk. 2's forstand, hvorfor arvingerne efter Frede kan gøre et misbrugskrav gældende på skiftet, jf. AL § 30, stk. 1. Da boet bliver udlagt til Line som uskiftet bo, er der i alt 1.600.000 kr. i boet, og da boet skal skiftes et halvt år senere, er der 930.000 kr. i boet. Der er således sket en formindskelse af boet på 670.000 kr., hvoraf de 10.000 kr. knytter sig til et værdifald på en bil, hvilket ikke udløser et krav for Fredes arvinger. Det gør derimod Lines forbrug på 660.000 kr., da beløbene er gået til dyre rejser, designertøj og besøg på 2-stjernede Michelin-restauranter, hvilket må siges at være et misbrug af det uskiftede bo. Misbrugskravet er på 660.000 kr., og Fredes arvinger kan gøre kravet gældende til fordel for hans boslod. Beløbet kan hentes i det uskiftede bo, jf. ÆFL § 53, stk. 1, og om nødvendigt kan halvdelen af beløbet hentes i Lines særeje, jf. ÆFL § 53, stk. 5.

Det uskiftede bo er efter det oplyste på 930.000 kr., hvoraf de 660.000 kr. kan udtages forlods og tilfalde alle Fredes arvinger. De resterende 270.000 kr. fordeles mellem ægtefællerne, og boopgørelsen kommer derfor til at se således ud:

Aktiver og passiver	Delingsformuen/det uskiftede bo	H's særeje
Villa	600.000 kr.	
Opsparing	200.000 kr.	
Bil	40.000 kr.	
Indbo	90.000 kr.	
Sommerhus		500.000 kr.
Netto	930.000 kr.	500.000 kr.
Misbrugskrav	÷ 660.000 kr.	
Til lighedeling	270.000 kr.	

Der er 270.000 kr. til deling = 135.000 kr. i boslod til Line og 135.000 kr. + 660.000 kr. = 795.000 kr. i alt til Fredes dødsbo.

Der falder således 795.000 kr. i arv efter Frede.

Litteratur:

*Arveret 2018, s. 118 ff., s. 12 ff. og s. 132 ff., eller
Arveret 2013, s. 102 ff. og s. 117.*

5. Arvinger efter Frede

Arvinger efter Frede er særbarnet Martin, datteren Dorte, børnebørnene Beate og Bertram og Line, jf. AL § 1, stk. 1, AL § 9 og AL § 28, stk. 1, nr. 1, jf. AL § 1, stk. 2.

[Da boet skiftes i Lines levende live, er det en fejl, hvis den studerende behandler spørgsmålet om, hvem hendes arvinger er].

Litteratur:

*Arveret 2018, s. 37 ff. og s. 53 ff., eller
Arveret 2013, s. 39 ff. og s. 55 ff.*

6. Fordelingen af arven efter Frede

6.1. *Testamentets gyldighed*

Martin er berettiget til at rejse indsigelse mod testamentet, jf. AL § 79.

Frede underskriver testamentet under samtidig tilstedeværelse af to vidner, og testamentet opfylder derfor betingelserne i AL § 64, stk. 1. Det ene testamentsvidne Per er samlevende med Fredes datter Dorte, men eftersom testamentet ikke begunstiger hende, men tværtimod formindsker den legale arv, er Per ikke inhabil efter AL § 64, stk. 3. Vidnetestamentet er således gyldigt. *[Det er en fejl, hvis den studerende tilsidesætter testamentet under henvisning til, at det ikke fremgår af opgaveteksten, om samtlige betingelser i AL § 64, stk. 5, er opfyldt, da disse ikke er gyldighedsbetingelser, jf. AL § 69].*

Litteratur:

*Arveret 2018, s. 171 f., s. 191 ff. og s. 201 f., eller
Arveret 2013, s. 157 f., s. 172 ff. og s. 182 f.*

6.2. *Fordelingen af arven efter Frede*

Frede efterlader sig 795.000 kr., og friarven heraf udgør 3/4, altså 596.250 kr., jf. AL §§ 5 og 10. Frede har derfor overholdt sin testationskompetence, og Røde Kors modtager i overensstemmelse med testamentet 165.000 kr., mens de øvrige 630.000 kr. skal fordeles mellem Fredes legale arvinger efter arvelovens almindelige regler.

Dette betyder, at Line arver halvdelen, svarende til 315.000 kr., jf. AL § 9, stk. 1, mens Fredes børn og børnebørn skal dele den anden halvdel, jf. AL § 1. Da børnebørnene Beate og Bertram træder i Sophus' sted, arver de tilsammen 1/3 af de 315.000 kr., altså 105.000 kr., mens Martin og Dorte modtager hver 105.000 kr.

Selvom Lines samlede bos- og arvelod alene udgør 315.000 kr. + 135.000 kr. = 450.000 kr., har hun ikke ret til suppleringsarv, da hun har et særeje til en værdi af 500.000 kr., som indgår i beregningen efter AL § 11, stk. 2. *[Hvis den studerende overser, at særejet indgår i beregningen efter AL § 11, stk. 2, skal det afvises at tildele Line suppleringsarv fordi hun selv har formindsket boet med sit misbrug].*

Litteratur:

*Arveret 2018, s. 71 f. og s. 262 f., eller
Arveret 2013, s. 68 f. og s. 238 f.*

7. Den endelige fordeling

Røde Kors:	165.000 kr.
Dorte:	105.000 kr.
Martin:	105.000 kr.
Line:	315.000 kr.
Beate:	52.500 kr.
<u>Bertram:</u>	<u>52.500 kr.</u>

I alt: 795.000 kr.

Line modtager ud over sin arvelod på 315.000 kr. sin boslod på 135.000 kr. Derudover har hun sin halskæde til en værdi af 5.000 kr. og sit sommerhus til en værdi af 500.000 kr.